

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Správa CHKO Latorica

Program starostlivosti
o chránený areál Veľký kopec
(Územie európskeho významu)

Trebišov 2015

Financované z prostriedkov Európskeho fondu
regionálneho rozvoja (ERDF) v rámci projektu:
Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené
územia zahrnuté v sústave NATURA 2000

Obsah

Obsah.....	2
1. Základné údaje	3
1.1 Číslo podľa štátneho zoznamu, ak je pridelené.....	3
1.2 Príslušnosť k európskej sústave chránených území a územiám medzinárodného významu	3
1.3 Kategória a názov územia	3
1.4 Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia alebo medzinárodný doklad o zaradení lokality do sústavy území medzinárodného významu	3
1.5 Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma	3
1.6 Súčasný stav predmetu ochrany	3
1.6.1 Prírodné pomery.....	3
1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany:	8
1.6.3 Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany	9
1.6.4 Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území	10
1.7 Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa	10
2. Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia) pozitívne a negatívne faktory	11
2.1 Historický kontext	11
2.2 Stručný opis aktuálneho stavu.....	13
2.3 Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany....	14
3. Ciele starostlivosti a opatrenia na ich dosiahnutie	15
3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny	15
3.2 Stanovenie operatívnych cieľov v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny	15
3.3 Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy.....	16
3.4 Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia.....	16
4. Spôsob vyhodnocovania plnenia programu starostlivosti	19
5. Použité podklady a zdroje informácií.....	20
6. Prílohy	22
6.1. Mapa predmetov ochrany.....	23
6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov	23
6.2.1. Súpis parciel s vlastníckymi vzťahmi	25
6.2.2. Zoznam vlastníkov a ich podiely z výmery	29
6.3. Mapa využitia územia	31
6.4. Mapa ekologicko-funkčných priestorov.....	32
6.5 Mapa zón	33
6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti na jednotlivých parcelách alebo jednotkách priestorového rozdelenia (JPRL, LPIS)	34
6.7. Iná dokumentácia bližšie zobrazujúca stav a potrebné opatrenia.....	34

1. Základné údaje

1.1 Číslo podľa štátneho zoznamu, ak je pridelené

1197

1.2 Príslušnosť k európskej sústave chránených území a územiám medzinárodného významu

Územie je zaradené do súvislej európskej sústavy chránených území v zmysle § 17 a § 27 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny pod kódom SKUEV 0029 Veľký Kopec.

Predmetné územie je súčasťou chráneného vtáčieho územia (CHVÚ) Medzibodrožie, ktoré bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR č. 26/2008 Z. z. zo dňa 7. januára 2008.

1.3 Kategória a názov územia

Chránený areál (CHA) Veľký Kopec

1.4 Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia alebo medzinárodný doklad o zaradení lokality do sústavy území medzinárodného významu

Vyhláškou Krajského úradu životného prostredia Košice č. 2/2011 z 18. januára 2011 bol vyhlásený chránený areál Veľký kopec, s účinnosťou od 1. 2. 2011. Na celom území platí 2. stupeň ochrany.

Územie je súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území (NATURA 2000). Územie bolo zaradené do Národného zoznamu navrhovaných území európskeho významu (ÚEV) schváleného Uznesením Vlády SR č. 239/2004 dňa 17.3.2004. Zoznam bol vydaný Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004 a predmetné chránené územie bolo zaradené do návrhu území európskeho významu pod označením SKUEV0029 Veľký kopec.

1.5 Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma

Celková výmera chráneného územia je 25,13 ha. Ochranné pásmo sa nevyhlasuje. Poloha CHA Veľký Kopec je zobrazená na obr. 1.

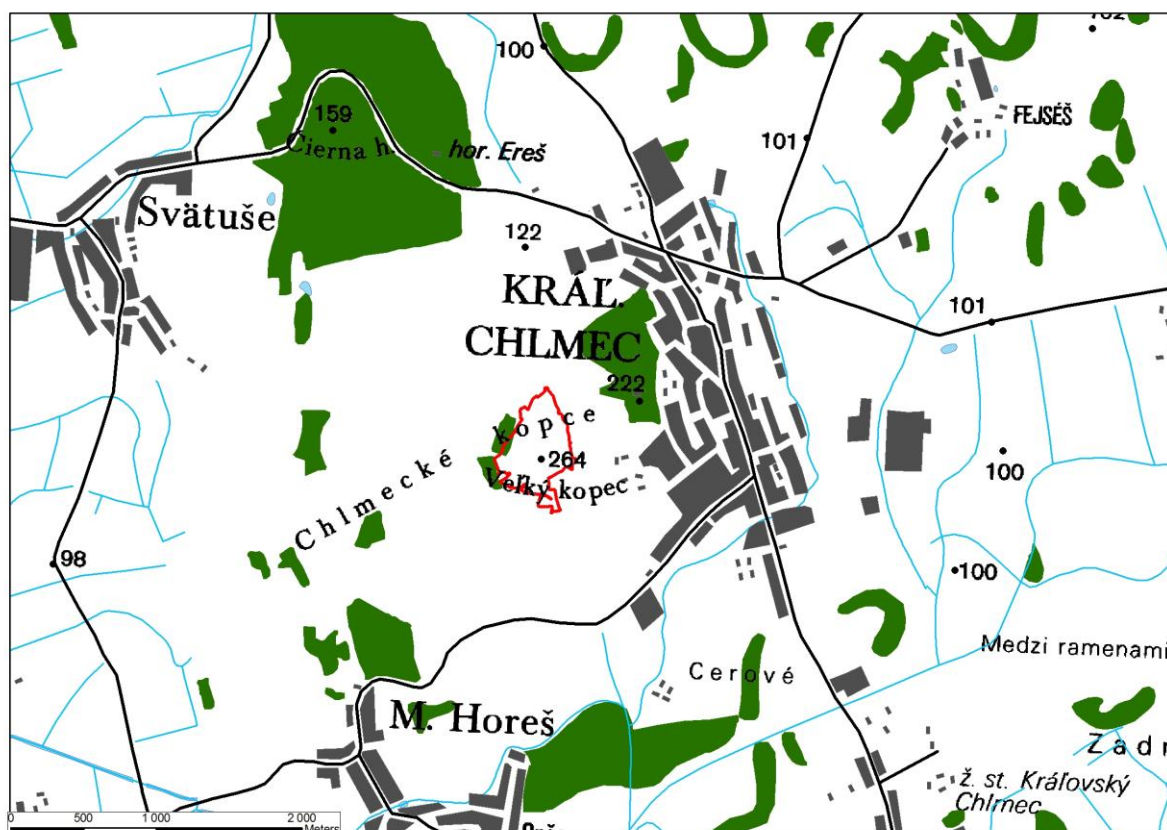
1. 6 Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1 Prírodné pomery

Predmetné chránené územie sa nachádza v katastrálnom území mesta Kráľovský Chlmec, v okrese Trebišov, v Košickom kraji.

Veľký kopec (263,9 m n. m.) je najvyšším vrchom Chlmeckých parhorkov v južnej časti Východoslovenskej nížiny. Nachádza sa asi 1 km západným smerom od mesta Kráľovský Chlmec. Lúčnatý vrchol poskytuje kruhový rozhľad na okolie a samotné stráne sú čiastočne pokryté lesom a čiastočne vysadené viničom. Na vrchol kopca nevedie žiaden značkovaný chodník.

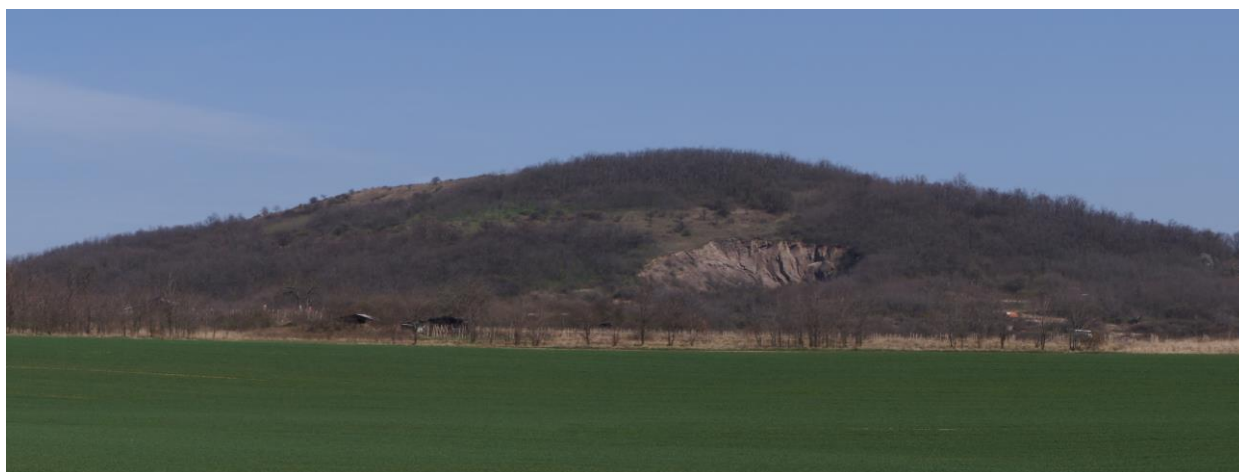
Obr. 1: Poloha CHA Veľký Kopec na mape.

SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000 č.040/010205-AG, Tematické spracovanie © Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 2007

Chránené územie je komplexom lesných a nelesných biotopov. Podstatnú časť územia zaberajú nelesné biotopy (86 %). Ide o strmé xerothermné lesostepi na andezite na izolovane stojacom vrchu vo vinohradníckej krajine, obkolesenom na úpätí záhradami a vinicami. Pohľad na CHA Veľký kopec s andezitovým lomom, ktorý je súčasťou CHA, v popredí (obr. 2).

Obr. 2: Pohľad na CHA Veľký kopec.

Autor: M. Balla

Severnú časť chráneného územia o výmere cca 3,40 ha zaberá lesný **biotop európskeho významu**: dubovo-cerové lesy (91M0, Ls3.4). Tento biotop sa nachádza na nížinách a pahorkatinách južného a východného Slovenska. Sú to porasty dubov s výraznejšou účasťou cere na kyslejších ilimerizovaných hnedozemiach, na sprašových príkrovoch alebo na degradovaných čiernozemiach na sprašiach. Typické sú ťažšie, ílovité pôdy, ktoré sú na jar vlhké, v lete alebo v období väčšieho sucha presychajú. Krovinné poschodie je dobre vyvinuté a druhovo bohaté. Bylinný podrast tvoria druhy znášajúce zamokrenie a vysychanie pôd a kyslomilné druhy. Významne sa tu uplatňujú aj teplomilné a lesostepné prvky.

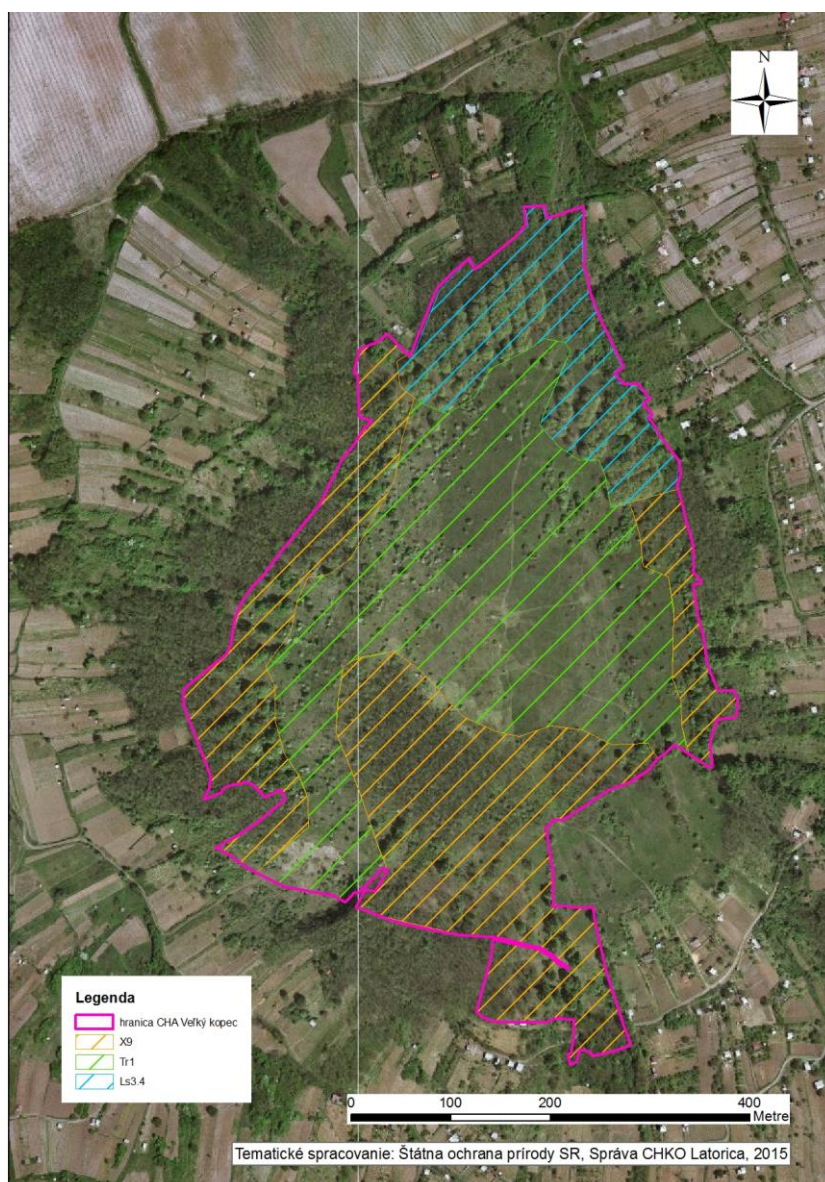
Tento biotop je veľmi ohrozený, pretože drevo duba cerového sa považuje za menej kvalitné v porovnaní s dubom zimným alebo dubom letným, a preto bol dub cerový často eliminovaný v prospech týchto dubov. Naopak, v niektorých prípadoch sa uplatňovalo pestovanie duba cerového na úkor ostatných dubov. Dub cerový ako základný prvok tohto biotopu sa vyskytuje aj v ostatných dubových lesoch, ktoré zvyčajne tvoria spolu jeden komplex. Aj z týchto dôvodov je zložitá určiť pôvodnú druhovú skladbu a štruktúru tohto biotopu na Slovensku.

Väčšinu územia zaberá nelesný **biotop európskeho významu** suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (6210, Tr1). Vo vegetácii prevládajú teplomilné druhy tráv, ostríc, jedno, dvoj a viacročných bylín s účasťou kvitnúcich efemérnych druhov na jar. Priestory medzi trsmi vyplňajú poliehavé kríčky a polokríčky. Pôvodne sa vyskytovali na stanovištiach, ktoré vo vývoji vegetačného krytu po dobe ľadovej neposkytovali dostatočné podmienky na rozvoj lesných spoločenstiev. Druhotne sa rozšírili po vyrúbaní či vypaľovaní lesov a následnom odplavení lesných pôd. Extenzívne pasienkové, prípadne kosienkové využitie odlesnených území malo vplyv na štruktúru a floristické zloženie týchto spoločenstiev. Biotop sa najčastejšie vyskytuje na krasových planinách a na južných svahoch na vápnatých zlepenkoch, na vápnatých flyšoch a svahových hlinách.

Mnohé lokality tohto biotopu v súčasnosti podliehajú úspešným zmenám následkom zmien v hospodárskom využití, najmä zánikom extenzívnej pastvy. Mnohé zanikli zalesňovaním tzv. pustých plôch.

Okrem biotopov, ktoré sú predmetom ochrany je podstatná časť územia zarastená náletovými drevinami a krovinami. V južnej časti územia je dokonca súvislý les tvorený agátom bielym (*Robinia pseudoacacia*). Takýto biotop sa označuje ako biotop X9. Zobrazenie rozloženia biotopov na území sa nachádza na obr. 3.

Obr. 3: Zobrazenie biotopov nachádzajúcich sa na území.

Digitálna ortofotomapa © EUROSENSE s.r.o., www.eurosense.sk, licenčná zmluva č. 0066-03/A

Digitálna ortofotomapa © GEODIS SLOVAKIA, s.r.o., www.geodis.sk, licenčná zmluva č. 2003-0047/A

V rámci projektu Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené územia zahrnuté v sústave NATURA 2000 bolo robené mapovanie rastlín európskeho významu (Marcinčáková 2015), motýľov (Panigaj 2015), koníkov a kobyliiek (Krištín 2014, 2015) a mapovanie nelesných biotopov (Nižňanská, Chromý 2015).

Obr. 4: Horčičník konáristý
Autor: M. Balla

Z hľadiska flóry územie predstavuje zachovalé spoločenstvá teplomilných druhov tráv s výskytom **druhov európskeho významu** kosatec uhorský bezlistý (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*) a ponikle veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*). Z bylín sú na území zastúpené druhy uvedené v Červenom zozname rastlín a živočíchov SR, ako napr. zvonček bolónsky (*Campanula bononiensis*, obr. 5), horčičník konáristý (*Erysimum diffusum*, obr. 4) a veronikovec sivý bledý (*Pseudolysimachion incanum*

subsp. *pallens*). Z ďalších bylín sa tu nachádzajú chondrila prútnatá (*Chondrilla juncea*), veronika zubatá (*Veronica austriaca*), hrdobárka obyčajná (*Teucrium chamaedrys*), pakost krvavý (*Geranium sanguineum*), mliečnik chvojkový (*Tithymalus cyparissias*), cesnak žltý (*Allium flavum*), dúška panónska (*Thymus pannonicus*), záraza biela (*Orobancha alba*).

Z tráv sa tu nachádzajú najmä kostrava valeská (*Festuca valesiaca*) a vzácné kostrava ametystová (*Festuca amethystina*), kavyl vláskovitý (*Stipa capillata*), timotejka tuhá (*Phleum phleoides*) a lipnica stlačená (*Poa compressa*). Územie miestami výrazne zarastá smlzom kroviskovým (*Calamagrostis epigeios*). Z efemérnych druhov sú tu zastúpené jarmilka jarná (*Erophila verna*) a pochybok dlhostopkatý (*Androsace elnogata*). Predstaviteľmi poliehavých kričkov a polokričkov sú druhy, ako čerešňa krovitá (*Cerasus fruticosa*), či ruže (*Rosa* sp.) a trnky (*Prunus spinosa*). Na odhalených andezitoch rastú tučnolisté byliny, ako rozchodník šesťradový (*Sedum sexangulare*) a rozchodníkovce najväčší (*Hylotelephium maximum*) a rôzne druhy machov, ako bielomach sivý (*Leucobryum glaucum*), rakyt cyprusovitý (*Hypnum cupressiforme*) a lišajníkov, ako diskovky (*Xanthoparmelia* sp.).

Obr. 5: Zvonček
bolónsky
Autor: M. Balla

Obr. 6: Modráčik
rozchodníkový
Autor: M. Balla

Z hľadiska fauny je pre chránené územie typický výskyt teplomilných druhov živočíchov. Z bezstavovcov **európskeho významu** sa na území vyskytujú z chrobákov roháč obyčajný (*Lucanus cervus*) a z motýľov modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*) a pestroň vlkocový (*Zerynthia polyxena*). Z **druhov národného významu** boli na území zaznamenané motýle vretienka smldníková (*Zygaena cynarae*) a perlovec dvojradový (*Brenthis hecate*), rovnokrídlovce kobylka šúrová (*Ruspolia nitidula*), modlivka zelená (*Mantis religiosa*), z chrobákov májka obyčajná (*Meloe proscarabeus*) a z vážok šidlovka hnedá (*Sympecma fusca*). Z ďalších významných druhov, ktoré sú zapísané v Červenom zozname rastlín a živočíchov

Slovenska sú to napr. motýle modráčik rozchodníkový (*Scolitantides orion*, obr. 6), ohniváček modrolesklý (*Lycaena alciphron*, obr. 7), vidlochvost ovocný (*Iphiclides podalirius*) a perlovec černicový (*Brenthis daphne*), modráčik čiernočiarkavý (*Pseudophilotes vicrama*), hnedáček divozelový (*Melitaea rivia*) a mlynárik ovocný (*Aporia crataegi*), z rovnokrídlovcov kobylka zelenkastokrídla (*Platycleis montana*). Ďalej sa tu nachádzajú aj druhy, ktoré sú charakteristické pre tieto biotopy, a to napr. modráčik vikový (*Polyommatus coridon*) alebo vidlochvost feniklový (*Papilio machaon*).

Obr. 7: Ohniváček
modrolesklý
Autor: M. Balla

Obr. 8: Hrdlička poľná
Autor: M. Balla

Zo stavovcov **európskeho významu** na území žijú z plazov jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*) a jašterica zelená (*Lacerta viridis*). Krovinné podrasty a riedke dubiny vyhľadáva užovka hladká (*Coronella austriaca*) a najväčší z našich hadov užovka stromová (*Elaphe longissima*). Z cicavcov sa na území objavuje plch lieskový (*Muscardinus avellanarius*). Hniezdny a potravný biotop tu nachádzajú druhy ako strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), ľabtuška poľná (*Anthus campestris*) či škovránok stromový (*Lullula arborea*). Za potravou sem zalietava výr skalný (*Bubo*

bubo) a vzácné aj orol krikľavý (*Aquila pomarina*). Z vtákov národného významu tu hniezdia krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*, obr. 8), včelárík zlatý (*Merops apiaster*), či skaliarik sivý (*Oenanthe oenanthe*).

1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany:

Chránený areál sa vyhlasuje na ochranu biotopov európskeho významu: Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte (6210) a Dubovo-cerové lesy (91M0) a druhov európskeho významu: kosatec uhorský bezlistý (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), škovránok stromový (*Lullula arborea*) a penica jarabá (*Sylvia nisoria*). Mapa predmetov ochrany sa nachádza v prílohe 6.1.

Tab. 1: Biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany

Názov	Kód podľa NATURY 2000	Kód podľa Biotopov SR
Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte	6210	Tr1
Dubovo-cerové lesy	91M0	Ls3.4

Tab. 2: Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

Slovenský názov	Vedecký názov
Kosatec uhorský bezlistý	<i>Iris aphylla</i> subs. <i>hungarica</i>
Poniklec veľkokvetý	<i>Pulsatilla grandis</i>
Roháč obyčajný	<i>Lucanus cervus</i>
Jašterica krátkohlavá	<i>Lacerta agilis</i>
Užovka hladká	<i>Coronella austriaca</i>
Orol krikľavý	<i>Aquila pomarina</i>
Strakoš červenochrbtý	<i>Lanius collurio</i>
Škovránok stromový	<i>Škovránok stromový</i>
Penica jarabá	<i>Sylvia nisoria</i>

Hrubo vytlačené sú druhy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV.

Obr. 9: Kosatec uhorský bezlistý
Autor: M. Balla

Poniklec veľkokvetý (obr. 10) rastie na krovinatých a trávnatých suchých kamenistých stráňach na rozličných substrátoch.

Obr. 10: Poniklec veľkokvetý
Autor: M. Balla

Obr. 11: Roháč
obyčajný
Autor: M. Balla

Roháč obyčajný (obr. 11) pre svoj život potrebuje zachovanie prírodných podmienok starých stromov, a to najmä dubov a jaseňov. Jeho larvy sa vyvíjajú v odumretých kmeňoch stromov.

Jašterica krátkohlavá sa vyskytuje od vlhkých lúk až po suché stepné a piesčité oblasti. Nenájdem ju v hustých lesoch.

Užovka hladká dáva prednosť presvetlenému porastu, krovinám, lukám, záhradám a kameňolomu s dostatkom úkrytov a potravy.

Pre orla kriľavého predstavuje chránené územie iba občasný potravný biotop, a z tohto dôvodu nebudeme pre neho navrhovať manažmentové opatrenia.

Hlavným biotopom výskytu strakoša červenochrbtého sú polootvorené nelesné biotopy, hlavne väčšie krovinové formácie s trnitými krami a solitérmi stromov v teplejších a suchších polohách nížin, pahorkatín a podhorských oblastí. Vyhovujú mu extenzívne obhospodarované i opustené a zarastajúce suchšie pasienky, lúky, krovité medze, remízky aj okraje redších listnatých lesov.

Škovránok stromový obýva otvorené slnečné lokality s riedkou stromovou a krovinovou vegetáciou, najmä extenzívne až zarastajúce pasienky.

Hniezdny a potravný biotop penice jarabej je podobný a charakteristický aj pre strakoša červenochrbtého (často ich nachádzame blízko seba). Sú to teda najmä väčšie krovinové formácie s trnitými krami a solitérmi/skupinkami stromov na opustených zarastajúcich suchých pasienkoch.

1.6.3 Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany

Obr. 12: Sukcesia drevín v južnej časti územia.
Zdroj: Nižňanská, Chromý 2015

Na chránenom území v dôsledku neobhospodarovania dochádza k sukcesii stromov a krovin (obr. 12). Lokalita zarastá najmä agátom bielym (*Robinia pseudoacacia*), slivkou trnkovou (*Prunus spinosa*), hlohom (*Crataegus sp.*) a druhmi ruží (*Rosa sp.*). Agát biely (*Robinia pseudoacacia*) tvorí na niektorých plochách už súvislé porasty (najmä v západnej a južnej časti územia, obr. 13 a 14). Neobhospodovaním dochádza k hromadeniu biomasy na povrchu pôdy a k pribúdaniu mezofilnejších druhov. Vysokú pokrývnosť dosahuje aj smlz kroviskový (*Calamagrostis epigejos*), ktorý svojim koreňovým systémom vytláča ostatné druhy.

Najväčším nebezpečenstvom v CHA je agát biely (*Robinia pseudoacacia*), ktorý na

niektorých plochách tvorí súvislé porasty. Táto drevina je podľa vedeckých zoznamov (Medvecká a kol., 2012) zaradená medzi invázne druhy rastlín, o čom svedčí aj jej agresívne šírenie do okolia a vytlačanie ostatných druhov rastlín.

Vo vrcholovej časti na planine Nižňanská a Chromý (2015) zaznamenali stopy po vypaľovaní. Výskumy ukázali, že regulované vypaľovanie xerotermných porastov je vhodné na udržania biodiverzity. V prípade vypaľovania agátových porastov sa dosiahne opačný efekt, pretože vypaľovaním sa začnú tvoriť nové výmladkové konáre.

Ďalšie invázne rastliny v území dosahujú doposiaľ nízku pokryvnosť. Je však potrebné im venovať zvýšenú pozornosť, pretože v bezprostrednom okolí CHA sa vyskytujú vinice, v okolí ktorých sa vyskytujú v hojnom počte viaceré invázne druhy rastlín napríklad ambrózia palinolistá (*Ambrosia artemisiifolia*), glejovka americká (*Asclepias syriaca*), turanec kanadský (*Conyza canadensis*), zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*), zlatobyľ obrovská (*S. gigantea*), hviezdnik ročný (*Stenactis annua*), pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) a kustovnica cudzia (*Lycium barbarum*). V budúcnosti sa dá predpokladať ich ďalšie šírenie.

Biotop európskeho významu Tr1 je z vyššie uvedených dôvodov vo veľmi nepriaznivom stave.

Obr. 13: Porasty agátu bieleho v juhozápadnej časti CHA.

Zdroj: Nižňanská, Chromý 2015

Obr. 14: Porasty agátu bieleho v severozápadnej časti CHA.

Zdroj: Nižňanská, Chromý 2015

o nepriaznivý,

Lesný biotop európskeho významu Ls3.4 je z dôvodu zastúpenia inváznych drevín v rozpätí 1 – 20 %, najmä agátu bieleho, hodnotený ako narušený nepriaznivý.

Marcinčáková (2015) zhodnotila stav populácie druhu ponikle veľkokvetý ako nepriaznivý. Stav druhu kosatec bezlistý uhorský zhodnotila ako priaznivý. Výskyt oboch druhov je súvislý a vyskytujú sa na rovnakej lokalite.

Druh orol kriľavý tu bol zaznamenaný pravdepodobne iba na prelete, a preto jeho stav nie je možné zhodnotiť. Stav ostatných živočíchov európskeho významu je v priaznivom stave.

Prioritou ochrany prírody je zlepšenie stavu biotopov európskeho významu a druhu európskeho významu ponikle veľkokvetý a udržanie priaznivého stavu ostatných druhov európskeho významu.

1.6.4 Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

V danom území sa nevyskytujú iné osobitné záujmy ochrany prírody a krajiny.

1.7 Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa

Chránené územie sa nenachádza na lesnom pôdnom fonde a preto nie je obhospodarované ako lesný porast s plánom hospodárskych opatrení evidovanom v programe starostlivosti o les (PSoL). Na uvedenej ploche bol v 50-tych rokoch vysadený dub cerový, ale k zmene druhu pozemku nedošlo, zalesnené parcely neboli prevedené do lesného pôdneho fondu, ale ostali vedené ako TTP. V uvedenom biotope v drevinovej skladbe v hlavnej úrovni sú zastúpené dub cerový (*Quercus cerris*), dub letný (*Quercus robur*) a agát biely (*Robinia pseudoacacia*). Ojedinele sa vyskytuje čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), hruška planá (*Pyrus communis*).

Krovinovú etáž tvorí vtáči zob (*Ligustrum vulgare*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), trnka obyčajná (*Prunus spinosa*) a ruža šípová (*Rosa canina*).

Podľa stupňa prirodzenosti môžeme predmetné územie začleniť do porastov prevažne prirodzeného lesa. Sú to porasty so zastúpením prírodných a antropických znakov, pričom prírodné znaky a procesy sú rovnocenne zastúpené s antropickými znakmi a procesmi.

Drevinové zloženie je v súlade so stanovištnými podmienkami alebo len minimálne zmenené. Podiel pôvodných drevín je nad 70 %, výskyt inváznych druhov drevín neprekračuje rámec stanovený pre daný biotop. V porastoch sa nachádza hrubé odumreté drevo v priemere nad 1 ks/ha.

Stav biotopu je hodnotený ako FSC „C“ narušený nepriaznivý z dôvodu zastúpenia inváznych drevín – agát biely (*Robinia pseudoacacia*) v rozpätí 1 – 20 %.

2. Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia) pozitívne a negatívne faktory

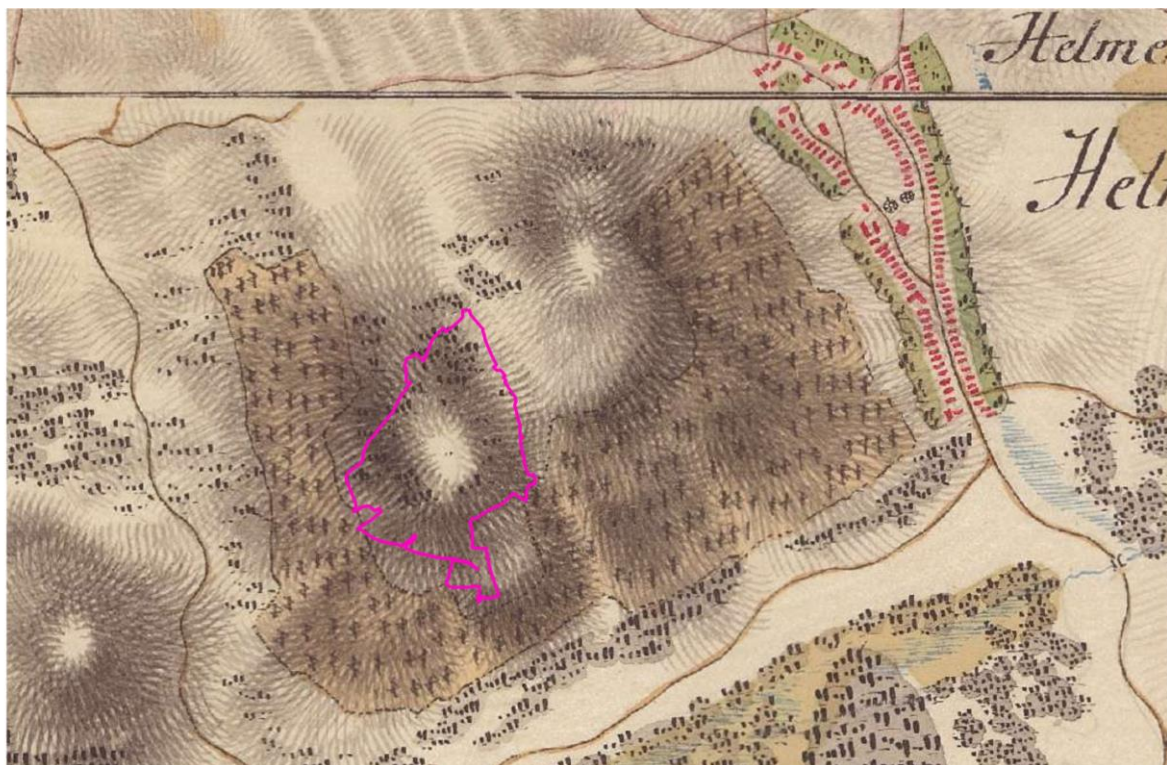
2.1 Historický kontext

Podľa Geobotanickej mapy Slovenska bolo celé riešené územie v minulosti pokryté dubovo-cerovými lesmi (*Quercetum petraeae-cerris s.l.*). Tieto lesy boli na severe a severozápade v kontakte s dubovo-hrabovými lesmi panónskymi (*Quercus robur-Carpinion betuli*), v južnej časti s dubovými xerotermofilnými lesmi ponticko-panónskymi (*Aceri-Quercion*) a iba malým percentom v južnej časti s dubovými xerotermofilnými lesmi submediteránnymi a skalnými stepami (*Quercion pubescenti-petraeae p.p.*, *Seslerio-Festucion glaucae p.p.*, *Asplenio-Festucion glaucae*). K dubovo-cerovým lesom patria xerotermofilné dubové lesy, ktoré sa vyskytujú prevažne na extrémnych formách reliéfu a na alkalických až neutrálnych podkladoch.

Na obr. 15 z roku 1785 však vidíme, že na úplnom vrchole Veľkého kopca bolo už aj v tom čase územie bez lesného porastu. Po odstránení lesov tu vznikla náhradná vegetácia, ktorá je tvorená spoločenstvami tvoriacimi biotop Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom podklade.

Na obr. 16 z roku 1950 je dobre vidieť, že povrch Veľkého kopca je prevažne odlesnený a v hornej časti bol používaný ako pastvisko a v dolných častiach boli vinice. Približne v tomto období sa na území prestalo pásť a odvtedy lokalita zarastá.

Obr. 15: Zobrazenie stavu CHA Veľký kopec v roku 1785.

Zdroj podkladovej mapy: <http://www.mapire.eu/en/maps>.

Obr. 16: Dobre viditeľné odlesnenie územia v r. 1950.

Historická ortofotomapa © GEODIS SLOVAKIA, s.r.o.,
Historické LMS © Topografický ústav Banská Bystrica

2.2 Stručný opis aktuálneho stavu

CHA Veľký kopec predstavuje pomerne dobre ohraničené územie, ktoré je mimo záujmu ľudských aktivít, a tým pádom je ponechané na vlastné sukcesné pochody, ktoré smerujú k zalesneniu územia.

Pozemky v chránenom území vlastní 51 vlastníkov, ale na celom území nie je žiaden užívateľ. Územie sa prestalo užívať približne v polovici 20. storočia.

Lesné hospodárstvo

V chránenom území sa nenachádzajú pozemky vedené na lesnom pôdnom fonde. Lesohospodárska činnosť sa v predmetnom území nevykonáva.

Poľnohospodárstvo

Chránené územie nemá užívateľa, a teda nie je ani poľnohospodársky obhospodarované. Neobhospodarovanie má za následok sukcesiu drevín, šírenie niektorých bylín, najmä smlzu kroviskového (*Calamagrostis epigejos*) a znižovanie biodiverzity.

Poľovníctvo

Chránené územie spadá do poľovného revíru Kráľovský Chlmec. V chránenom území a ani v jeho bezprostrednej blízkosti sa nenachádzajú poľovnícke zariadenia - krmne zariadenia, poľovnícke posedy ani soľníky.

Využívanie územia verejnosťou

Územie oficiálne nie je verejnosťou nijak využívané. Obyvatelia priľahlých obcí a mesta toto územie využívajú na rekreačné účely (vychádzky) a je tam aj vychodená cestička. Pravdepodobne z tohto dôvodu tam boli aj vypálené miesta, ktoré zdokumentovali Nižňanská a Chromý (2015) pri svojom výskume. Ani v území ani v jeho blízkosti sa nenachádzajú turistické chodníky ani iné rekreačné zariadenia. Na úpätí vrchu sa nachádzajú záhrady a vinice, z ktorých niektoré sú obhospodarované.

2.3 Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

Na predmety ochrany má vplyv najmä poľnohospodárstvo, a to starostlivosť o TTP. Pre zachovanie biodiverzity v CHA Veľký kopec je potrebné obhospodarovanie územia, a to spásanie, prípadne kosenie v hornej časti – na planine a odstraňovanie pokosenej biomasy.

V oblasti **poľnohospodárstva** je potrebné zabezpečiť užívateľa, ktorý by na území pásol alebo ho kosil, príp. by zabezpečoval obe činnosti. Pre zlepšenie alebo zachovanie stavu všetkých predmetov ochrany je potrebné odstrániť invázne byliny a náletové kroviny z územia. Odstraňovanie invázných rastlín treba robiť v zmysle metód odporúčaných v prílohe č. 2a vyhlášky č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Odstraňovanie náletových drevín treba robiť v jesenných až zimných mesiacoch. Po odstránení náletu treba plochy po okrajoch vykásať alebo dopásať. Na začiatku je potrebné spraviť väčší zásah, pretože biotop je v nepriaznivom stave.

V centrálnej časti je potrebné nechať roztrúsené kroviny (max. do 15 % plochy), pretože je to vhodný biotop pre živočíšne druhy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany.

Následne treba zabezpečiť pravidelné extenzívne spásanie ovcami alebo kozami (v termíne od apríla do júna) a pravidelné kosenie. Keď sa bude pravidelne kosiť (do 30. 6.), tak treba dopásať lokalitu v jesenných mesiacoch. V prípade absencie pasenia je potrebné okrem pokosenia zabezpečiť aj odstraňovanie biomasy po jej vyschnutí z lokality. V častiach, kde sa vyskytujú porasty smlzu kroviskového treba aj druhé kosenie s cieľom eliminovať jeho porasty.

Vo vrcholových častiach porastu je potrebné zvážiť riadené vypálenie porastu v zimnom období bez snehovej pokrývky, počas mrazov a pri bezvetrí alebo len slabom vetre. Zásah sa nemá realizovať celoplošne, ale len na časti porastu. Nižňanská a Chromý (2015) zaregistrovali vypaľovanie územia vo vegetačnom (hniezdnom) období, čo nie je vhodné pre predmety ochrany.

V časti, ktorá predstavuje súvislý agátový porast treba zabezpečiť postupné odstránenie náletov injekčnou metódou. Do drevín je treba urobiť záseky alebo vyvrtáť otvory a do nich aplikovať herbicíd. Následne treba vyrúbať vyschnuté jedince. Takisto aj v tejto časti treba prepásať kozami, príp. ovcami a pravidelne kosiť a odstraňovať zostávajúce časti

agátov. Do budúca sa počíta s tým, že aspoň časti územia by sa mohol prinavrátiť status travinno-bylinného biotopu Tr1.

V oblasti **lesného hospodárstva** v záujme zachovania a uvedenia biotopu Ls3.4 do priaznivého stavu navrhujeme odstraňovať invázne sa šíriacu drevinu agát biely injekčnou metódou. Ostatné časti biotopu navrhujeme ponechať na prirodzený samovývoj. Do budúca navrhujeme prekategORIZOVANIE pozemkov z TTP na lesný pôdny fond.

V oblasti **využívania územia verejnosťou** je potrebná najmä osвета ohľadom determinácie druhu užovky hladkej, o jej spôsobe života a rozšírení (na rozdiel od vretenice sa často vyskytuje aj v záhradách), pretože dopláca na podobnosť s vretenicou a strach človeka. Ku komplexnej ochrane CHA Veľký kopec prispeje oboznámenie širokej verejnosti o význame a unikátnosti územia. Ďalej je potrebné informovať vlastníkov a užívateľov TTP pozemkov o možnostiach získania podpory z PRV s dlhodobým cieľom prevzatia zodpovednosti za udržanie biotopu v priaznivom stave a ďalej rozvíjať spoluprácu s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov na monitoringu a manažmente územia.

Keďže na území nebol robený žiaden komplexný zoologický ani botanický výskum, pre udržanie priaznivého stavu predmetov ochrany je potrebné podporiť a zrealizovať vedecký výskum a následne monitoring druhov európskeho významu na území.

3. Ciele starostlivosti a opatrenia na ich dosiahnutie

Tento program starostlivosti je vypracovaný na obdobie 30 rokov, následne po vyhodnotení jeho realizácie vo väzbe na stav predmetu ochrany bude aktualizovaný.

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny

Na území sa nachádzajú tri ekologicko-funkčné priestory (Príloha 6.4). Prvým (EFP1) je dubovo-cerový les Ls3.4, ktorý nechávame na prirodzený samovývoj, okrem odstraňovania náletových porastov agátu. Treba iba odstraňovať náletové agáty. Druhým ekologicko-funkčným priestorom (EFP2) je nelesný biotop Tr1, v ktorom je potrebné znovu zaviesť hospodárenie. Tretím ekologicko-funkčným priestorom (EFP3) je územie porastené agátom bielym, označené ako biotop X9. Do budúca by sme chceli tento priestor zmenšiť a premeniť na nelesný biotop Tr1.

Dlhodobým cieľom ochrany je: Zlepšenie stavu biotopov európskeho významu a druhu európskeho významu poniklec veľkokvetý a udržanie priaznivého stavu ostatných druhov európskeho významu.

3.2 Stanovenie operatívnych cieľov v nadväznosti na ekologicko-funkčné priestory a zóny

- 1. Operatívnym cieľom ochrany v CHA Veľký kopec je: Zlepšenie stavu lesného biotopu Ls3.4 a udržanie stavu druhu európskeho významu roháča obyčajného v EFP1.**
- 2. Operatívnym cieľom ochrany je: Zlepšenie stavu travinno-bylinného biotopu Tr1 a zlepšenie/udržanie stavov ostatných druhov európskeho významu v EFP2.**
- 3. Operatívnym cieľom ochrany je: Postupné premenenie biotopu nepôvodných drevín X9 na travinno-bylinný biotop Tr1 v EFP3.**

4. Operatívnym cieľom ochrany je: Zlepšiť povedomie verejnosti o významnosti chráneného územia

3.3 Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

Nakoľko sa lesný biotop Ls 3.4 nenachádza na lesnom pôdnom fonde, nie je pre dané územie vypracovaný PSoL, v ktorom by boli zohľadnené rámcové plánovanie a modely hospodárenia. V uvedenom prípade navrhujeme z daného biotopu odstrániť invázne sa šíriaci agát biely (*Robinia pseudoacacia*).

Ďalej navrhujeme prekategORIZOVANIE pozemkov z trvalých trávnych porastov (TTP) na lesný pôdny fond (LPF).

3.4 Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Operatívny cieľ 1: Zlepšenie stavu lesného biotopu Ls3.4 a udržanie stavu druhu európskeho významu roháča obyčajného v EFP1.						
Opatrenie 1.1.	Lesný biotop ponechaný v bezzásahovom režime, okrem odstránenia inváznych drevín					
	Merateľný indikátor plnenia: územie ponechané bez zásahov aj v budúcnosti, odstránené invázne dreviny					
číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	zdroje	EFP
1.1.1.	Vylúčiť akékoľvek činnosti, ktoré by bolo možné považovať za súčasť starostlivosti o chránené územie v častiach, kde nie sú zaznamenané nepôvodné druhy rastlín	Realizovaný plán starostlivosti o CHA, zlepšenie stavu biotopu – stav B	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica	rozpočet ŠOP SR	EFP1
1.1.2.	Odstránenie inváznych drevín injekčnou metódou	Odstránené invázne dreviny z plochy EFP1 (fotodokumentácia a pred a po zásahu), zlepšenie stavu biotopu – do stavu B	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica, užívateľ	rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	EFP1
Opatrenie 1.2.	Zmena kategórie pozemkov v EFP1 z trvalého trávneho porastu na les					
	Merateľný indikátor plnenia: zápis do katastra, schválený PSoL zohľadňujúci potreby ochrany prírody a krajiny					
číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	zdroje	EFP
1.2.1.	Rokovanie s vlastníckmi územia	Správa z rokovania	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica	rozpočet ŠOP SR	EFP1
1.2.2.	Požiadanie o zmenu druhu pozemku na okresnom úrade Trebišov	Žiadosť o zmenu druhu pozemku	2016 - 2045	vlastník - SPF	rozpočet SPF	EFP1
1.2.3.	Schváliť PSoL zohľadňujúci potreby ochrany prírody a krajiny	Schválený a dodržiavaný PSoL	2016 - 2045	Užívateľ, vlastník	Užívateľ, vlastník	EFP1
Opatrenie	Zachovanie existujúcich rozmnožovacích lokalít pre druh roháč obyčajný					
	Merateľný indikátor plnenia: druh roháč obyčajný nachádzajúci sa na území					

1.3.	v priaznivom stave					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>zdroje</i>	<i>EFP</i>
1.3.1.	Zabezpečiť zachovanie existujúcich lokalít bez výraznejších antropogénnych vplyvov, s dostatkom vhodným stromov pre výskyt druhu	Žiadna ťažba starých stromov na území	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica, užívateľ	rozpočet ŠOP SR	EFP1
Operatívny cieľ 2: Zlepšenie stavu travinno-bylinného biotopu Tr1 a zlepšenie/udžanie stavov ostatných druhov európskeho významu v EFP2						
Opatrenie 2.1.	Zabezpečenie užívateľa a dohodnutie potrebného manažmentu					
	Merateľný indikátor plnenia: známy užívateľ, ktorý zabezpečuje dohodnutý manažment					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>zdroje</i>	<i>EFP</i>
2.1.1.	Nájdenie užívateľa, ktorý by bol ochotný v území zabezpečovať manažment a dohodnutie podmienok realizácie manažmentu	Dohoda uzavretá s užívateľom	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica	rozpočet ŠOP SR	EFP1 – EFP3
Opatrenie 2.2.	Zabezpečenie vhodného manažmentu travinno-bylinných biotopov					
	Merateľný indikátor plnenia: realizovaný dohodnutý manažment, zlepšenie stavu biotopov Tr1 a na neho viazaných druhov rastlín a živočíchov					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>zdroje</i>	<i>EFP</i>
2.2.1.	Odstraňovanie náletových drevín výrubom alebo krovínorezom a následné odstránenie biomasy z územia – harmonogram optimálnej realizácie aktivity je v tabuľke nižšie – s ponechaním cca 15 % drevín rozptýlene na ploche EFP2 – ako biotopy pre druhy živočíchov vyskytujúcich sa v území	Zníženie percenta zastúpenia náletových drevín – ponechanie cca 15 % krovín v území (fotodokumentáci a pred a po zásahu)	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica (určenie skupín krovín na ponechanie – ako biotop pre živočíchov), užívateľ	Užívateľi a, príp. rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	EFP 2
2.2.2.	Odstraňovanie invázne sa správajúcich druhov rastlín v zmysle metód opísaných v prílohe č.2a vyhlášky č. 24/2003 Z. z.	Odstránené invázne sa správajúce druhy rastlín (fotodokumentáci a pred a po zásahu)	2016 – 2045 (každoročne až do úplného odstránenia druhov z lokality)	ŠOP SR – S-CHKO Latorica, užívateľ	Užívateľi a, príp. rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	EFP 2
2.2.3.	Kosenie 1x ročne s následným odstránením pokosenej biomasy po vyschnutí (ak je absencia pasenia) + dopásanie – harmonogram optimálnej realizácie aktivity je v tabuľke nižšie	Pokosená lokalita a odstránená biomasa vo vhodných termínoch (fotodokumentáci a pred a po zásahu), zlepšenie stavu biotopu Tr1	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica, užívateľ	Užívateľi a, príp. rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	EFP 2
2.2.4.	Extenzívne pasenie oviec/kôz - harmonogram optimálnej realizácie aktivity je v tabuľke nižšie	Lokalita spasená (fotodokumentáci a), zlepšenie stavu biotopu Tr1	2016 - 2045	užívateľ	Užívateľi a, iné zdroje	EFP 2

2.2.5.	Po odstránení drevín a krovín lokalitu po okrajoch vykásať alebo spásať	Okraje biotopu vykosené alebo spasené, bez výskytu výmladkov po odstránených drevinách	2016 - 2045	užívateľ	Užívateľi a, iné zdroje	EFP 2
2.2.6.	Porasty smlzu kroviskového kosené 2x ročne - harmonogram optimálnej realizácie aktivity je v tabuľke nižšie	Porasty smlzu kroviskového pokosené a odstránené z lokality (fotodokumentácia)	2016 - 2045	užívateľ	Užívateľi a, iné zdroje	EFP 2
2.2.7.	Na časti porastu zväziť riadené vypálenie biotopu – v čase bezvetria, bez snehovej prikrývky, v mraze - harmonogram optimálnej realizácie aktivity je v tabuľke nižšie	Porast vypálený vo vhodnom čase (fotodokumentácia), eliminácia nahromadenej biomasy	2016 – 2045 (v prípade potreby výlučne v zimných mesiacoch)	Užívateľ, ŠOP SR – S-CHKO Latorica	Užívateľi a, iné zdroje	EFP 2

Operatívny cieľ 3: Postupné premenenie biotopu nepôvodných drevín X9 na trávinnobylinný biotop Tr1 v EFP3

Opatrenie 3.1. Postupné odstraňovanie porastu agáta bieleho

Merateľný indikátor plnenia: zmenšovanie biotopu X9 a zväčšovanie biotopu Tr1

číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	zdroje	EFP
3.1.1.	Aplikovanie injekčnej metódy – urobiť zárezy alebo vyvŕtať otvory do dreva a aplikovať tam herbicíd	Aplikovaná injekčná metóda požadovaným spôsobom (fotodokumentácia)	2016 - 2045	Užívateľ	Užívateľ, iné zdroje	EFP 3
3.1.2.	Po vyschnutí agátov zabezpečiť vyrúbanie zostávajúcich odumretých častí	Odstránené porasty agátov (fotodokumentácia)	2016 - 2045	Užívateľ	Užívateľ, iné zdroje	EFP 3
3.1.3.	Extenzívne prepásanie lokality kozami/ovcami a pravidelné kosenie tak ako je uvedené v aktivitách 2.2.3. až 2.2.5.	Spasená a pokosená lokalita (fotodokumentácia), vytvorenie biotopu Tr1	2016 - 2045	Užívateľ	Užívateľ, iné zdroje	EFP 3

Operatívny cieľ 4: Zlepšenie povedomia verejnosti o významnosti územia

Opatrenie 4.1. Zabezpečenie výskumu a monitoringu biotopov a druhov žijúcich na území

Merateľný indikátor plnenia: správa z výskumov, naplnená databáza KIMS, údaje o stave biotopov a druhov

číslo aktivity	opis aktivity	výstup – indikátor plnenia aktivity	termín	zodpovednosť	zdroje	EFP
4.1.1.	Dohoda s vedeckými pracovníkmi o zabezpečení výskumu a monitoringu	Dohoda s vedeckými inštitúciami alebo pracovníkmi	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica	rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	EFP1 – EFP3
4.1.2.	Výskum a monitoring druhov a biotopov a sledovanie ich stavu	Správa z výskumu a monitoringu a údaje v KIMS, údaje o stave	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Vihorlat, externí	rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	EFP1 – EFP3

		biotopov a druhov		spolupracovníci		
Opatrenie 4.2.	Informovanie verejnosti o významnosti územia a druhov žijúcich na území, so zreteľom na užovku hladkú					
	Merateľný indikátor plnenia: zníženie počtu zaznamenaných útokov na užovku hladkú					
<i>číslo aktivity</i>	<i>opis aktivity</i>	<i>výstup – indikátor plnenia aktivity</i>	<i>termín</i>	<i>zodpovednosť</i>	<i>zdroje</i>	<i>EFP</i>
4.2.1.	Informovanie verejnosti o hodnotách územia	Inštalované informačné tabule	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica	rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	Mimo CHA
4.2.2.	Informovanie verejnosti o vzhľade a spôsobe života užovky hladkej	Zníženie zaznamenaného počtu útokov na užovku hladkú	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica	rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	Mimo CHA
4.2.3.	Informovanie vlastníkov pozemkov o možnostiach získania podpory z PRV s dlhodobým cieľom prevzatia zodpovednosti za udržanie biotopu v priaznivom stave	Biotop v priaznivom stave	2016 - 2045	ŠOP SR – S-CHKO Latorica	rozpočet ŠOP SR, iné zdroje	Mimo CHA

Harmonogram jednotlivých manažmentových opatrení počas roka

Mesiac/ opatrenie	jan	feb	mar	apr	máj	jún	júl	aug	sept	okt	nov	dec
2.2.1.	x	x	x							x	x	x
2.2.3.						x*	x		x**	x**	x**	
2.2.4.				x	x	x						
2.2.5.			x	x	x							
2.2.6.						x*	x		x	x	x	
2.2.7.	x***	x***										x***

* kosba do 30.6.

** extenzívne dopásanie lokality

*** realizovať na časti porastu - iba v prípade bezvetria, bez snehovej pokrývky a za mrazivého počasia

Aktivita 3.1.3. sa bude vykonávať v takých intervaloch ako aktivity 2.2.3., 2.2.4. a 2.2.5.

4. Spôsob vyhodnocovania plnenia programu starostlivosti

Program starostlivosti sa bude vyhodnocovať priebežne počas pracovných ciest pracovníkov CHKO Latorica. Správa o plnení programu starostlivosti bude zostavovaná jedenkrát za päť rokov. Jej originál zostane na Správe Chránenej krajinskej oblasti Latorica a kópia bude poslaná na ústredie ŠOP SR do Banskej Bystrice.

Správa môže obsahovať prípadné návrhy na modifikáciu programu starostlivosti podľa výsledkov riešených aktivít. Modifikácie budú, po odsúhlasení orgánom ochrany prírody, považované za dodatky programu starostlivosti a stanú sa integrálnou súčasťou programu starostlivosti.

5. Použité podklady a zdroje informácií

Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 2002, 344 s.

CHKO Latorica, 2008: Projekt ochrany chráneného areálu (CHA) Vysoká, 15 s. (Depon. in ŠOP SR, SCHKO Latorica, Trebišov)

Krištín, A., 2014: Orthoptera a Mantodea území európskeho významu a vybraných lokalít v CHKO Latorica. Správa z inventarizačného výskumu územia v Správe CHKO Latorica v r. 2014. Msc. (Depon. in ŠOP SR, SCHKO Latorica, Trebišov)

Krištín, A., 2015: Orthoptera a Mantodea území európskeho významu a vybraných lokalít v CHKO Latorica. Správa z inventarizačného výskumu územia v Správe CHKO Latorica v r. 2015. Msc. (Depon. in ŠOP SR, SCHKO Latorica, Trebišov)

Marcinčáková, R., 2015: Záverečná správa za rok 2015. „Mapovanie stavu a početnosti druhov rastlín európskeho významu v ÚEV Veľký kopec a Horešské lúky. Msc. (Depon. in ŠOP SR, SCHKO Latorica, Trebišov)

Marhold, K., Hindák, F. (eds.), 1998: Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. VEDA Bratislava. 688 s.

Medvecká, J., Kliment, J., Májeková, J., Halada, L., Zaliberová, M., Gojdičová, E., Feráková, V. a Jarolímek, I., 2012: Inventory of the alien flora of Slovakia. Preslia 84: 257 – 309.

Michalko, J. a kol., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, Slovenská socialistická republika. VEDA Bratislava. 165 s.

Minarčín, J., 2010 – 2015: Terénne poznámky k mapovaniu lesných biotopov na lokalite CHA Veľký kopec. Msc. (Depon. in ŠOP SR, SCHKO Latorica, Trebišov)

Miňová, S., Balla, M., 2010 – 2015: Terénne poznámky k mapovaniu fauny na lokalite CHA Veľký kopec. Msc. (Depon. in ŠOP SR, SCHKO Latorica, Trebišov)

Nižňanská, M., Chromý, P., 2015: Záverečná správa „Mapovanie nelesných biotopov v ÚEV Veľký kopec“. Msc. (Depon. in ŠOP SR, CHKO Latorica, Trebišov)

Panigaj, L., 2015: Záverečná správa z výskumu území v CHKO Latorica (Program starostlivosti). Msc. (Depon. in ŠOP SR, CHKO Latorica, Trebišov)

Polák, P., Saxa, A. (eds.), 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.

Stanová, V., Valachovič, M. (eds.), 2002: Katalóg biotopov Slovenska. Daphne – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225 s.

Šimková, A., 2010 – 2015: Terénne poznámky k mapovaniu flóry na lokalite CHA Veľký kopec. Msc. (Depon. in ŠOP SR, SCHKO Latorica, Trebišov)

Valachovič, M., Galvánek, D., Stanová, V., Jarolímek, I., Hrivnák, R., Lasák, R., Oľahel'ová, H., Šeffer, J., 2005: Manažmentové opatrenia pre zachovanie priaznivého stavu európsky významných nelesných typov biotopov. In: Polák, P., Saxa, A. (eds), Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. Manuál k programu starostlivosti o územia Natura 2000. ŠOP SR, Banská Bystrica, p. 117–130.

Viceníková, A., Polák, P. (eds.), 2003: Európsky významné biotopy na Slovensku. ŠOP SR, Banská Bystrica, 151 s.

6. Prílohy

6.1. Mapa predmetov ochrany

Predmetom ochrany sú biotopy

Ls3.4 Dubovo-cerové lesy a

Tr1 Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porstý na vápnom substráte a
druhy poniklec veľkokvetý, kosatec uhorský bezlistý, roháč obyčajný,
jašterica krátkohlavá, užovka hladká, orol krikľavý,
strakoš červenochrbtý, škvránok stromový a penica jarabá

Legenda

 hranica CHA Veľký kopec

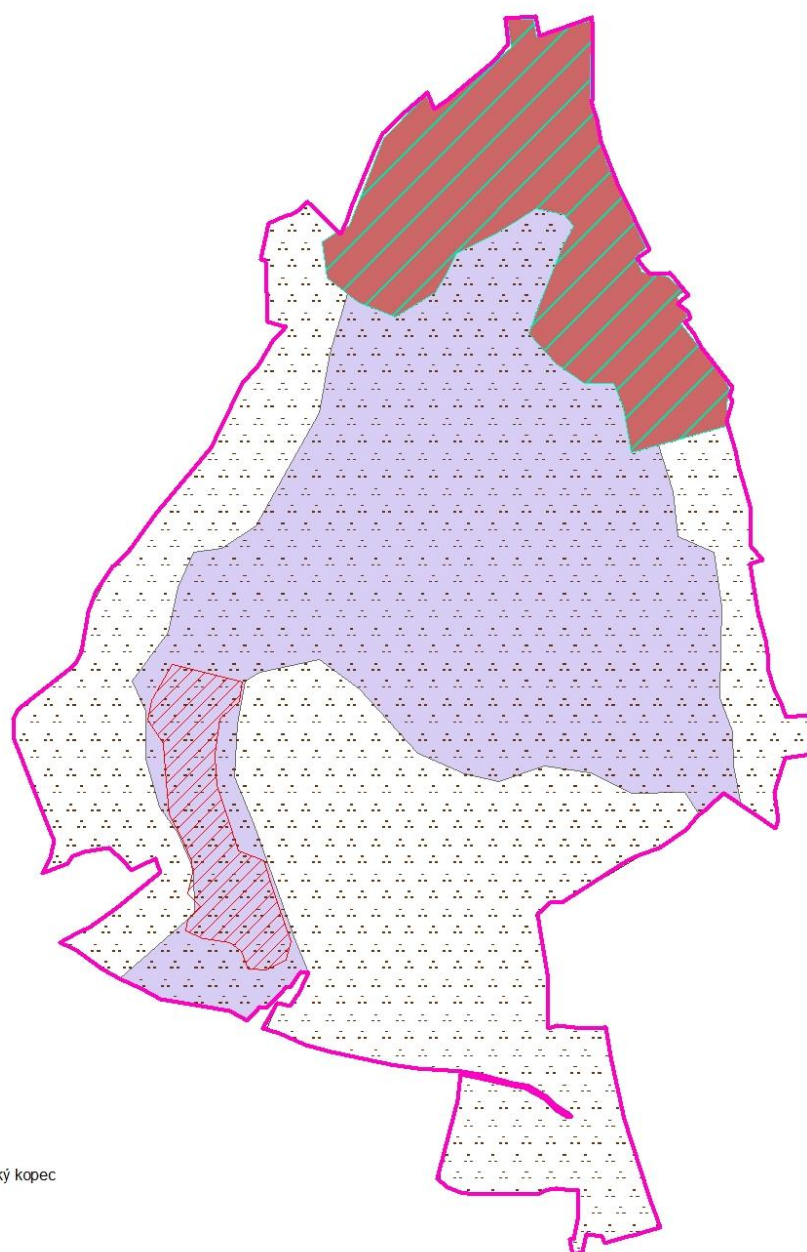
 roháč obyčajný

 Ls3.4

 poniklec veľkokvetý a kosatec uhorský bezlistý

 jašterica krátkohlavá, užovka hladká, orol krikľavý, strakoš červenochrbtý, škvránok stromový a penica jarabá

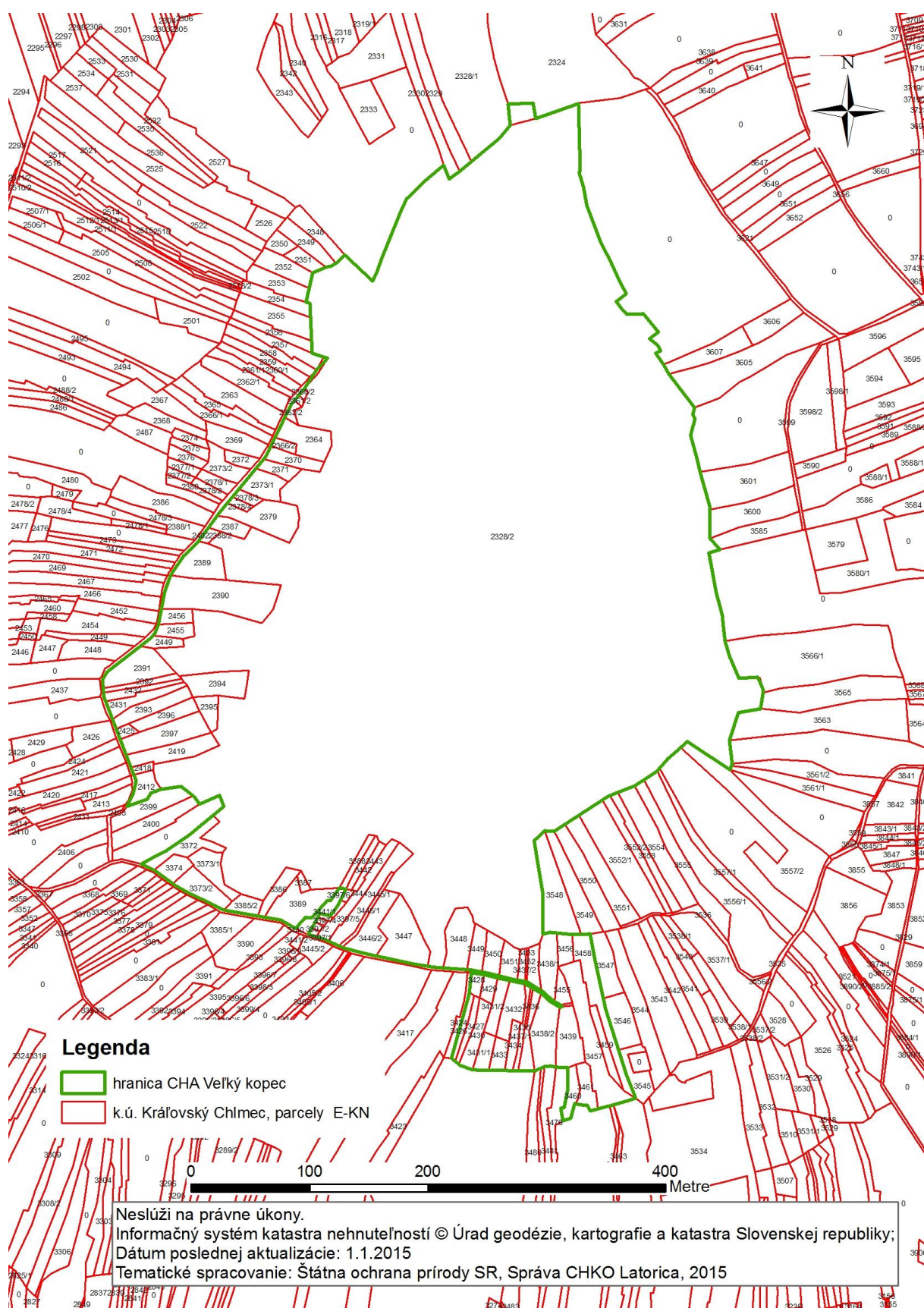
 Tr1-biotop

0 100 200 400
Metre

Tematické spracovanie: Štátna ochrana prírody SR, Správa CHKO Latorica, 2015

6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov

6.2.1. Súpis parciel s vlastnickými vzťahmi

Por. č.	Vlastník	LV	parcels	Druh pozemku	Výmera v CHA /m2/	podiel		výmera
1	Satmáriová Magdaléna	7217	2360/2	TTP	35	1	2	18
	Satmáriová Magdaléna	1838	2361/2	TTP	44	2	8	11
2	Kis-Tóth Peter a Andrea	2447	2373/1	TTP	672	2	4	336
3	Kováčová Alžbeta	2556	2389	TTP	1017	1	4	254
4	Illés Albert	2579	2456	TTP	342	1	1	342
5	Kovács Zoltán	7831	2449	TTP	280	1	14	20
6	Miklósová Alžbeta	2521	2392	TTP	309	1	2	155
7	Hajduová Edita r. Kovácsová	2446	2432	TTP	369	1	4	92
	Hajduová Edita r. Kovácsová	2446	2431	TTP	570	1	4	143
8	Radiová Helena	7824	2419	TTP	986	1	2	493
	Radiová Helena	7824	2418	TTP	120	1	2	60
	Radiová Helena	7824	2412	TTP	436	1	2	218
9	Kováč Andrej	2247	3372	orná pôda	831	1	2	416
10	Eszenyi Ladislav	7210	3445/1	TTP	1100	12	36	367
11	Móriczová Judita	2781	3447	TTP	1590	1	1	1590
12	Bacskai Štefan	2483	3453	TTP	50	1	2	25
13	Radi Ladislav	1961	3455	TTP	241	1	1	241
	Radi Ladislav	1961	3457	TTP	2033	1	1	2033
14	Kis - Berta Ladislav	51	3460	TTP	399	1	2	200
15	Dócssová Lenka	1702	3461	TTP	453	1	2	227
16	Czaboczká Mária r. Musková	7831	2449	TTP	280	1	14	20
17	Doč Ladislav	2120	2387	TTP	400	1	32	13
18	Bertová Oľga r. Dočová	2120	2387	TTP	400	1	32	13
19	Pastorová Rozália r. Dočová	2120	2387	TTP	400	1	32	13
20	Dočová Viola r. Dočová	2120	2387	TTP	400	1	32	13
21	Szőkeová Valéria r. Géresiová	2120	2387	TTP	400	1	6	67
22	Berta Ladislav	2120	2387	TTP	400	9	24	150
23	Kováčová Magdaléna	2345	2378/4	TTP	120	1	18	7
24	Išky Zoltán	2345	2378/4	TTP	120	1	24	5
	Išky Zoltán	1504	2370	vinice	511	1	64	8
25	Illéssová Terézia	2345	2378/4	TTP	120	1	24	5
26	Szunyogh Gejza	7210	3445/1	TTP	1100	12	36	367
27	Radi Ján	1500	3439	TTP	960	30	240	120
28	Pallai Peter	1500	3439	TTP	960	30	240	120
29	Pallai Andrej	1500	3439	TTP	960	12	240	48
30	Palai Jozef	1500	3439	TTP	960	12	240	48
31	Kováčsová Alžbeta r. Pallaiová	1500	3439	TTP	960	12	240	48
32	Kováčsová Barbora r. Pallaiová	1500	3439	TTP	960	12	240	48
33	Nagyová Estera r. Pallaiová	1500	3439	TTP	960	12	240	48

34	Kis-Tóth Ladislav Ing.	1500	3439	TTP	960	1	30	32
	Kis-Tóth Ladislav Ing.	1504	2370	vinice	511	10	160	32
35	Pogaňová Magdaléna	1500	3439	TTP	960	40	1200	32
	Pogaňová Magdaléna	1504	2370	vinice	511	10	160	32
36	Radi Bartolomej Ing.	1500	3439	TTP	960	40	1200	32
	Radi Bartolomej Ing.	1504	2370	vinice	511	10	160	32
37	Radi Zoltán	1500	3439	TTP	960	80	1200	64
	Radi Zoltán	1504	2370	vinice	511	10	480	11
38	Kissová Katarína	1500	3439	TTP	960	80	1200	64
	Kissová Katarína	1504	2370	vinice	511	10	480	11
39	Géresiová Magdaléna	1500	3439	TTP	960	80	1200	64
	Gérešiová Magdaléna	1504	2370	vinice	511	10	480	11
40	Sohajda Zoltán	1500	3439	TTP	960	240	1200	192
	Sohajda Zoltán	1504	2370	vinice	511	10	160	32
41	Radi Ladislav Ing.	1246	3385/2	TTP	371	1	8	46
	Radi Ladislav Ing.	1504	2370	vinice	511	2	32	32
42	Feketeová Adela	1246	3385/2	TTP	371	1	8	46
	Feketeová Adela	1702	3461	TTP	453	1	2	227
43	Pándy Kovács Timea Mgr.	1246	3385/2	TTP	371	1	4	93
44	Kováčsová Irena	1504	2370	vinice	511	8	128	32
45	Kulčárová Alica	1504	2370	vinice	511	8	256	16
46	Géreši Ladislav	1504	2370	vinice	511	8	256	16
47	Géresi Dionýz	1504	2370	vinice	511	8	256	16
48	Gerési Karol	1504	2370	vinice	511	8	256	16
49	Géreši Albert	1504	2370	vinice	511	8	256	16
51	Géreši Vojtech	1504	2370	vinice	511	8	256	16
51	Dócssová Viola	2521	2392	TTP	309	1	2	155
52	Bertaová Irena	2247	3372	orná pôda	831	6	120	42
53	Kiš - Tóth Štefan	2483	3453	TTP	50	1	2	25
54	Móriczová Alžbeta	51	3460	TTP	399	1	2	200
55	SPF	1570	2328/2	TTP	205407	1	1	205407
	SPF	7217	2360/2	TTP	35	1	2	18
	SPF	1838	2361/2	TTP	44	6	8	33
	SPF	2447	2373/1	TTP	672	1	2	336
	SPF	2556	2389	TTP	1017	3	4	763
	SPF	7831	2449	TTP	280	12	14	240
	SPF	2247	3372	orná pôda	831	54	120	374
	SPF	7824	2412	TTP	436	1	2	218
	SPF	7824	2418	TTP	120	1	2	60
	SPF	7824	2419	TTP	986	1	2	493
	SPF	2446	2431	TTP	570	3	4	428
	SPF	2446	2432	TTP	369	3	4	277
	SPF	7210	3445/1	TTP	1100	12	36	367

	SPF	7802	2362/2	TTP	124	1	1	124
	SPF	7803	2364	TTP	995	1	1	995
	SPF	7805	2366/2	TTP	168	1	1	168
	SPF	1504	2370	vinice	511	5	16	160
	SPF	7808	2371	TTP	348	1	1	348
	SPF	7812	2378/3	TTP	183	1	1	183
	SPF	2345	2378/4	TTP	120	31	26	143
	SPF	7813	2379	TTP	1363	1	1	1363
	SPF	2120	2387	TTP	400	2	6	133
	SPF	7814	2388/2	TTP	126	1	1	126
	SPF	7815	2390	TTP	2660	1	1	2660
	SPF	7832	2455	orná pôda	367	1	1	367
	SPF	7816	2391	TTP	1196	1	1	1196
	SPF	7818	2394	TTP	1042	1	1	1042
	SPF	7819	2395	TTP	408	1	1	408
	SPF	7817	2393	TTP	777	1	1	777
	SPF	7820	2396	TTP	632	1	1	632
	SPF	7826	2425	TTP	144	1	1	144
	SPF	7820	2397	TTP	1300	1	1	1300
	SPF	7848	3374	orná pôda	442	1	1	442
	SPF	7906	3373/1	TTP	722	1	1	722
	SPF	8077	3373/2	TTP	768	1	1	768
	SPF	1246	3385/2	TTP	371	1	2	186
	SPF	8084	3386	TTP	455	1	1	455
	SPF	8084	3387	TTP	115	1	1	115
	SPF	8084	3389	TTP	1204	1	1	1204
	SPF	8084	3388	TTP	259	1	1	259
	SPF	8084	3442	TTP	257	1	1	257
	SPF	8099	3443	TTP	253	1	1	253
	SPF	7929	3397/1	orná pôda	40	1	1	40
	SPF	7929	3397/2	orná pôda	42	1	1	42
	SPF	7929	3397/3	orná pôda	42	1	1	42
	SPF	7929	3397/4	orná pôda	44	1	1	44
	SPF	7929	3397/5	TTP	68	1	1	68
	SPF	7929	3397/6	TTP	70	1	1	70
	SPF	7817	3444	TTP	831	1	1	831
	SPF	7805	3446/1	TTP	217	1	1	217
	SPF	8101	3446/2	TTP	1028	1	1	1028
	SPF	8102	3448	TTP	1047	1	1	1047
	SPF	7970	3449	TTP	456	1	1	456

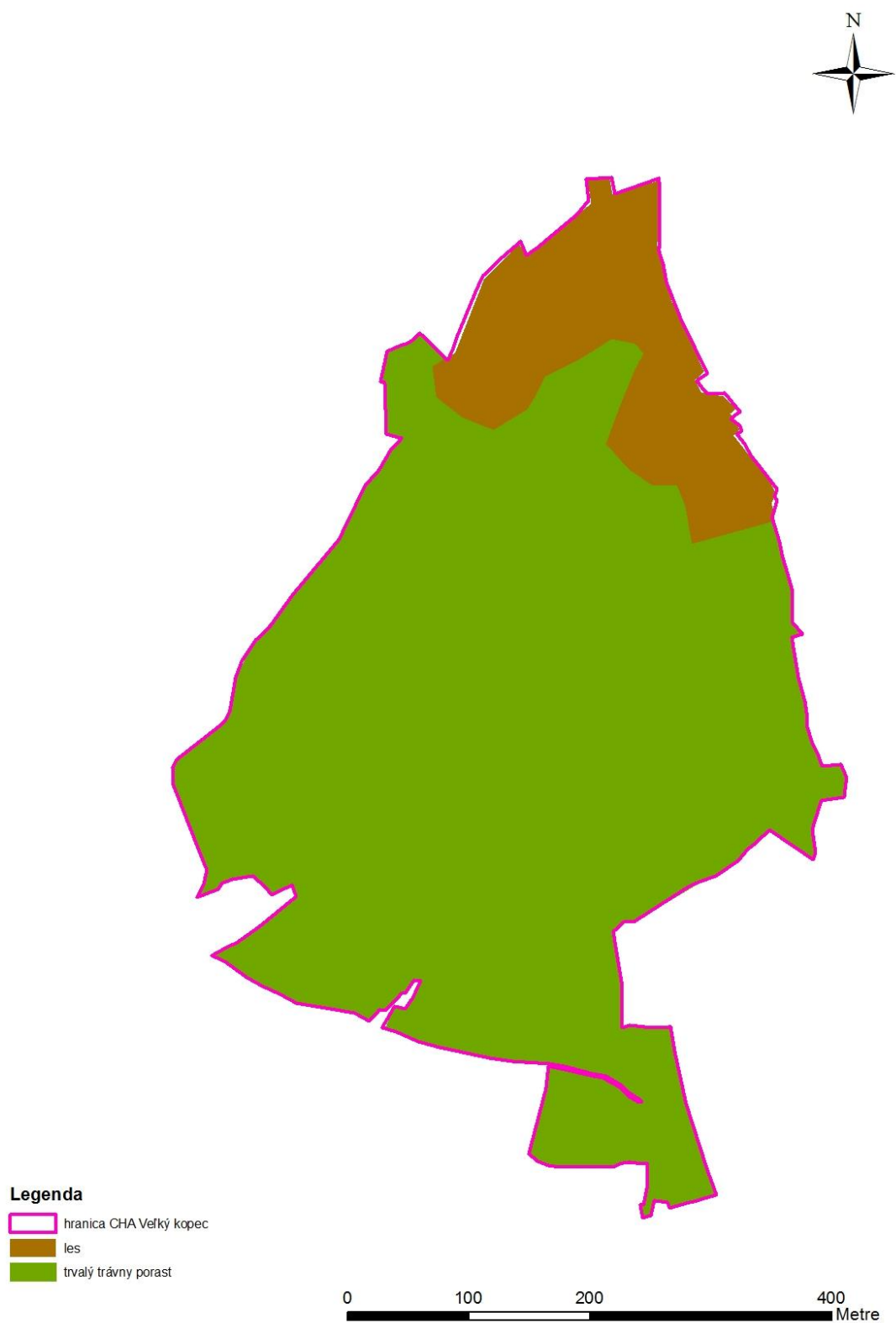
	SPF	8103	3450	TTP	483	1	1	483
	SPF	8094	3451	TTP	430	1	1	430
	SPF	7915	3452	TTP	155	1	1	155
	SPF	8096	3437/2	TTP	338	1	1	338
	SPF	8097	3438/1	TTP	768	1	1	768
	SPF	8104	3456	TTP	336	1	1	336
	SPF	8105	3458	TTP	1389	1	1	1389
	SPF	8104	3459	TTP	459	1	1	459
	SPF	8098	3438/2	TTP	1158	1	1	1158
	SPF	8096	3437/1	TTP	478	1	1	478
	SPF	8096	3436	TTP	62	1	1	62
	SPF	8096	3435	TTP	270	1	1	270
	SPF	8096	3434	TTP	309	1	1	309
	SPF	7970	3433	TTP	345	1	1	345
	SPF	7970	3432	TTP	738	1	1	738
	SPF	8095	3431/1	TTP	379	1	1	379
	SPF	8095	3431/2	TTP	477	1	1	477
	SPF	8094	3430	TTP	601	1	1	601
	SPF	8093	3429	TTP	233	1	1	233
	SPF	8093	3428	TTP	195	1	1	195
	SPF	7987	3427	TTP	302	1	1	302
	SPF	7987	3426	TTP	264	1	1	264
	SPF	7814	2388/1	TTP	850	1	1	850
	SPF	1570	2324	TTP	362	1	1	362
SPOLU								251300

6.2.2. Zoznam vlastníkov a ich podiely z výmery

Por. č.	Vlastník	Adresa	výmera v CHA
1	SPF		241208
2	Radi Ladislav	Svätuše č. 282	2274
3	Móriczová Judita	Z. Fábriho 1250/4, Kráľovský Chlmec	1590
4	Radiová Helena	Malý Horeš č. 301	771
5	Kováč Andrej	Malý Horeš č.247	416
6	Eszenyi Ladislav	Malý Horeš - Onča č. 296	367
7	Szunyogh Gejza	Kráľovský Chlmec	367
8	Illés Albert	Malý Horeš č.134	342
9	Kis-Tóth Peter a Andrea	Malý Horeš č.6	336
10	Feketeová Adela	Nemocničná 895/6, Kráľovský Chlmec	273
11	Kováčová Alžbeta	SR	254
12	Hajduová Edita	Malý Horeš č.40	235
13	Dócsová Lenka	Malý Horeš č. 43	227
14	Sohajda Zoltán	Hlavná 745/171, Kráľovský Chlmec	224
15	Kis - Berta Ladislav	Malý Horeš č. 50	200
16	Móriczová Alžbeta	SR	200
17	Miklósová Alžbeta	Malý Horeš č. 412	155
18	Dócsová Viola	Kvetná 234/43, Malý Horeš	155
19	Berta Ladislav	Malý Horeš č. 389	150
20	Radi Ján	SR	120
21	Pallai Peter	SR	120
22	Pándy Kovács Timea Mgr.	Branisková 1241/3, Košice	93
23	Radi Ladislav Ing.	Malý Horeš č. 383	78
24	Radi Zoltán	Malý Horeš č. 3	75
25	Kissová Katarína	Z. Fábryho 1244/23, Kráľovský Chlmec	75
26	Géresiová Magdaléna	Malý Horeš č. 381	75
27	Szőkeová Valéria	Malý Horeš č. 302	67
28	Kis-Tóth Ladislav Ing.	Malý Horeš č. 1	64
29	Pogaňová Magdaléna	Záhradnícka 39/5, Malý Horeš	64
30	Radi Bartolomej Ing.	Hviezdna 2347/14, Komárno	64
31	Pallai Andrej	SR	48
32	Palai Jozef	SR	48
33	Kováčsová Alžbeta	SR	48
34	Kováčsová Barbora	SR	48
35	Nagyová Estera	SR	48
36	Bertaová Irena	Horešská 45, Kráľovský Chlmec	42
37	Kováčsová Irena	Malý Horeš č. 391	32
38	Satmáriová Magdaléna	Malý Horeš - Onča, č. 286	29
39	Bacskaí Štefan	Malý Horeš 339/54	25
40	Kiš - Tóth Štefan	Hlavná 68, Malý Horeš	25
41	Kovács Zoltán	Malý Horeš č. 55	20

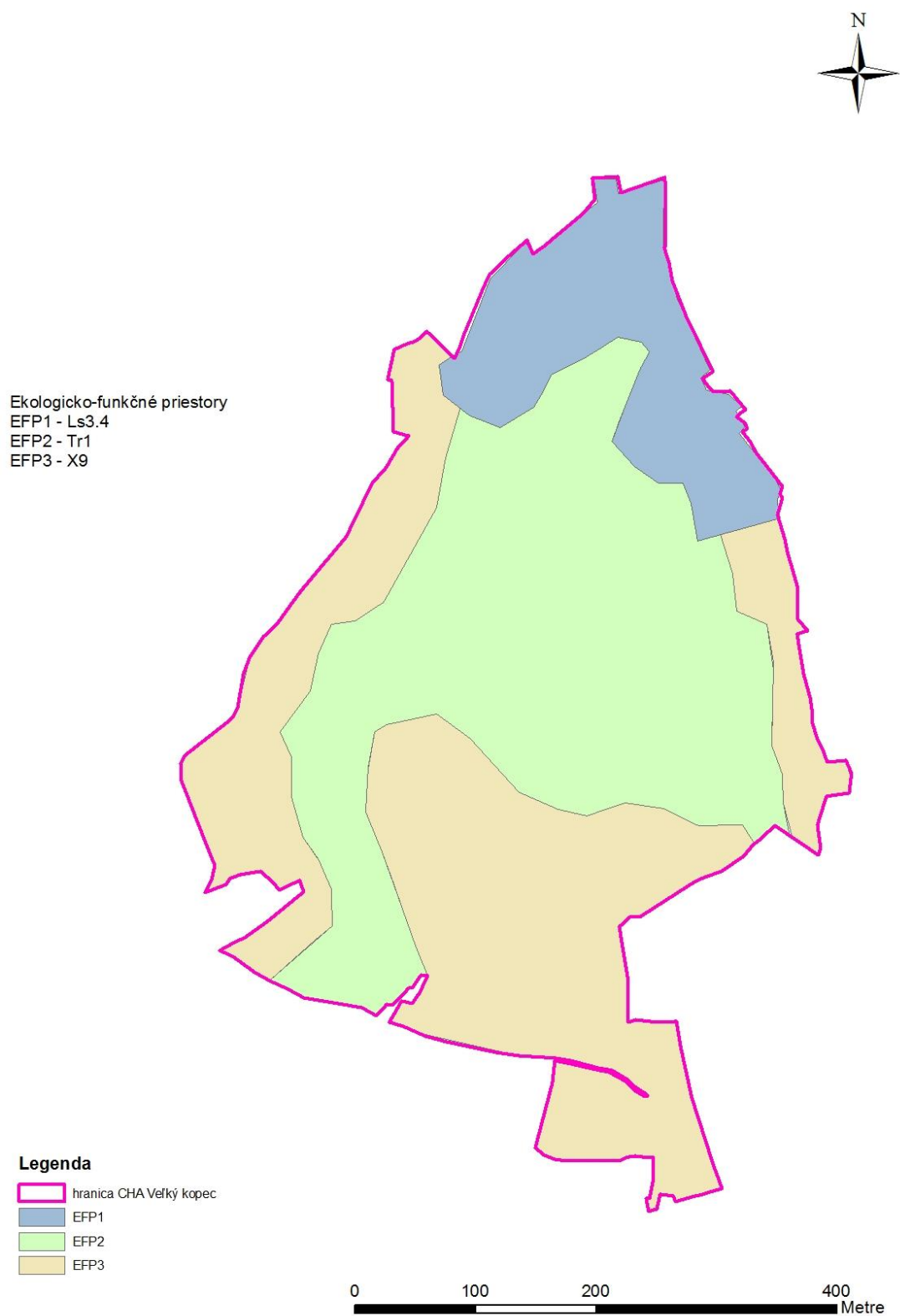
42	Czaboczká Mária	Malý Kamenec č. 132	20
43	Kulčárová Alica	Svätuše č. 189	16
44	Géreši Ladislav	Malý Horeš č. 364	16
45	Géresi Dionýz	Malý Horeš č. 385	16
46	Gerési Karol	Malý Horeš č. 238	16
47	Géreši Albert	Malý Horeš č. 366	16
48	Géreši Vojtech	Malý Horeš č. 31	16
49	Išky Zoltán	Malý Horeš č. 415	13
50	Doč Ladislav	SR	13
51	Bertová Oľga	SR	13
52	Pastorová Rozália	SR	13
53	Dočová Viola	SR	13
54	Kováčová Magdaléna	Malý Horeš č. 8	7
55	Illésová Terézia	Malý Horeš č. 328	5
SPOLU			251300

6.3. Mapa využitia územia

Tematické spracovanie: Štátna ochrana prírody SR, Správa CHKO Latorica, 2015

6.4. Mapa ekologicko-funkčných priestorov

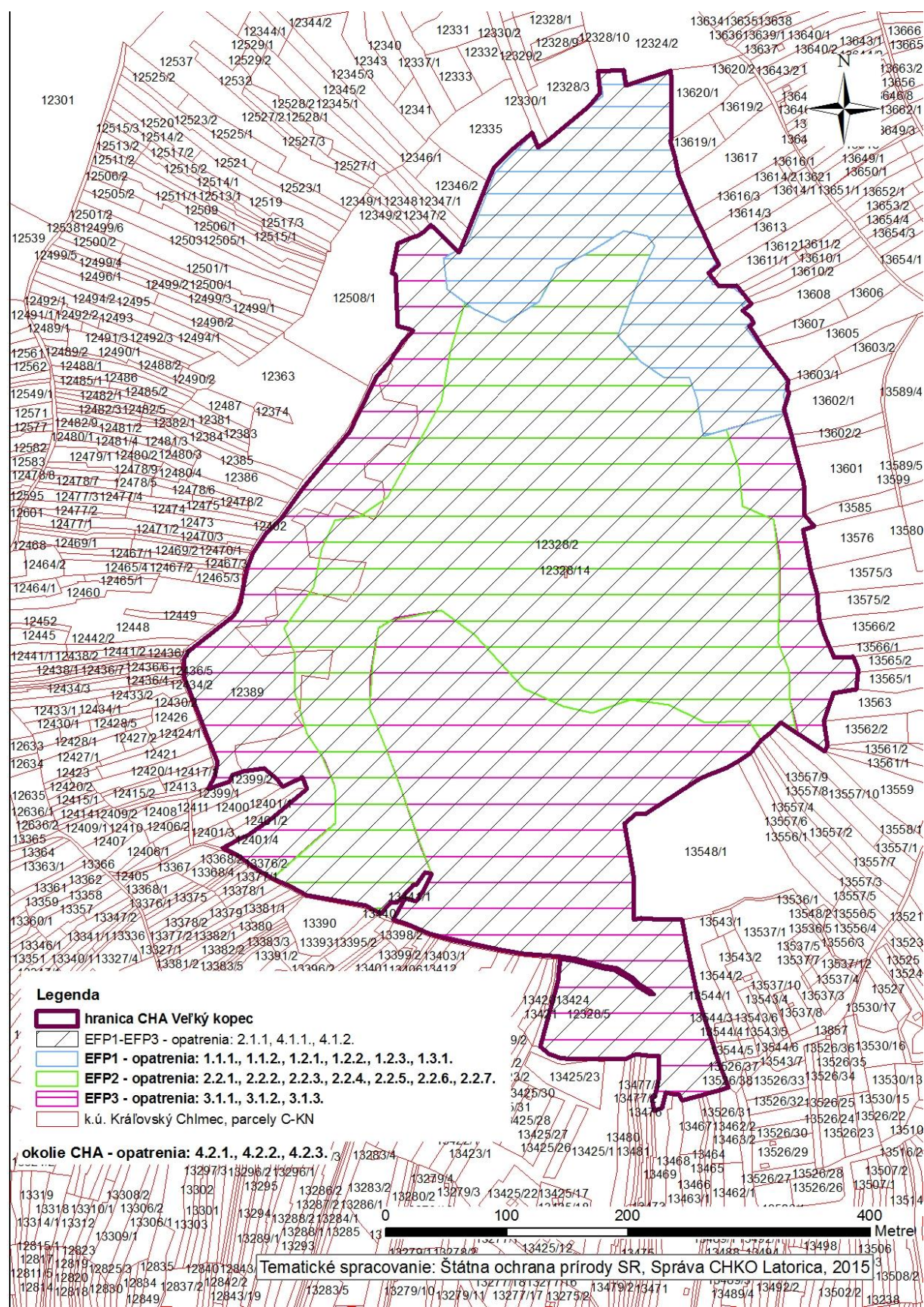

Tematické spracovanie: Štátna ochrana prírody SR, Správa CHKO Latorica, 2015

6.5 Mapa zón

Nevypracováva sa, nakoľko územie nie je členené na zóny.

6.6. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti na jednotlivých parcelách alebo jednotkách priestorového rozdelenia (JPRL, LPIS)

6.7. Iná dokumentácia bližšie zobrazujúca stav a potrebné opatrenia

Takáto dokumentácia sa neprikladá.